

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

Relationship Between Empathy Skills of Administrators and Teacher Performance at Schools

Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

ปวรพรรณ แพนเกาะ¹ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารณ²

Paworawan Pankoh¹ Assoc. Prof. Dr. Wisut Wichitputchraporn²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 2) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 357 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของโคเฮน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยศึกษาสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.945 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการมีจิตใจไม่บริการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .581 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹Master Student of Educational Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University,

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²Lecturer Master of Education Program and Doctor of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University,

ผู้ติดต่อ, อีเมล: ปวรพรรณ แพนเกาะ, 6614470075@rumail.ru.ac.th

รับเมื่อ 17 มกราคม 2568 แก้ไข 23 กุมภาพันธ์ 2568 ตอบรับ 19 มีนาคม 2568

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study empathy skills of administrators at schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 2) to study teacher performance at schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 3) to study the relationship between empathy skills of administrators and teacher performance at schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. the sample group was teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, a total of 357 people, were obtained by determining the sample size according to Cohen's ready – made table (2018, p. 206), at a statistical significance level of .05. Stratified random sampling was then used, with school size as the stratification factor. It has a reliability value of 0.945. The statistics used were percentage, average, standard deviation and Pearson's Correlation Coefficient.

The research results

1. Empathy skills of administrators overall, every aspect had an average level at a high level, while in Service Orientation had the highest mean score, at a high level.
2. Teacher performance at schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 overall, every aspect had an average level at a high level, while in a virtuous and ethical had the highest mean score, at a high level.
3. The relationship between empathy skills of administrators and teacher performance at schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 was at a moderate related, with a correlation coefficient of .581 and statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Empathy skills of administrators, Teacher performance

บทคัดย่อ

สภาพการณ์ปัจจุบันทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเรื่องการผลิตและการพัฒนาคุณภาพของประชากร หลายประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การลงทุนในด้านการศึกษาให้มีคุณภาพและการพัฒนาทักษะของประชากรกลายเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, หน้า 1) ได้ระบุเป้าหมายของการจัดการศึกษาไว้หลายประการ ซึ่งมุ่งการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์และสร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศ พรสุตา ฝากาผีต (2567, หน้า 269) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นตัวขับเคลื่อนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ ด้วยเหตุนี้ ส่งผลให้ทั่วโลกให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการศึกษา ซึ่งสิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพทางการศึกษานั้นคือการปฏิบัติงานของครู ครูผู้สอนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่วางแผน ดำเนินการ และกำหนดความสำเร็จของเป้าหมายโรงเรียน ครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้

สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของครูในฐานะนักการศึกษา ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ดีขึ้นส่งผลให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น กมลชนก ศรีสุตา (2564, หน้า 95) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของครูเป็นความสามารถของครูในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ได้รับความสำเร็จหรือมีประสิทธิผล ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างดี โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และส่งผลให้ครูสามารถ ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเกิดประโยชน์สูงสุดด้วย แสดงให้เห็นว่าการจะพัฒนาครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานนั้น จำเป็นจะต้องทราบพื้นฐานของครู เพื่อพัฒนาครูให้เหมาะสมกับสภาพของครูแต่ละคน (พรทิพย์ ทับทิมทอง, 2561, หน้า 355) ถือว่าเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดการส่งเสริม ครูและบุคลากรในการมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนและจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบันมากที่สุด

ความท้าทายในการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงนั้น ตรีรัตน์ วงศ์ศรีวัฒนกุล (2567, หน้า 68) กล่าวว่าผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ย่อมจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ในการบริหารงาน เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะการบริหารงานเป็นเครื่องมือ หนึ่งให้เกิดการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ขององค์กรหรือหน่วยงาน Koondek (2011, อ้างถึงในเมธีรัตน์ พรหมพุ่มพุกษ์, 2562, หน้า 174) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีทักษะความเป็นผู้นำและความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อปรับปรุง คุณภาพผลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประสิทธิผลที่ดี สนั่น ทองปาน และโกมล ปราชญ์กัตัญญ (2563, หน้า 315) แสดงให้เห็นว่า ความสามารถทางด้านการบริหารเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารที่จะต้อง พัฒนาตนเองให้มีทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารมาเป็นลำดับแรก โดยสังเขปประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับ ความสำเร็จของผู้เรียนและองค์กร สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ การบริหารมีประสิทธิภาพ รวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและบุคลากร การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงสิทธิ ของผู้รับบริการ และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสนใจกับการรักษาและ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะกับครูและบุคลากรทางการศึกษา

ในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความต้องการให้ผู้บริหารเข้าใจความคิดและความรู้สึกของครูและบุคลากรมีมากขึ้น และจำเป็นต้องการสร้างเสริมความเข้มแข็งขององค์กร ซึ่งความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (Empathy) เป็น กระบวนการรับรู้เข้าใจความคิด มุมมอง ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่น (Nancy Eisenberg, 2000, p. 671) คุณสมบัติสำคัญของผู้นำที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพจิตใจของครูและบุคลากรให้มีความพร้อมกับการปฏิบัติงาน โดยการ ทราบถึงความต้องการและพฤติกรรมของผู้อื่น สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับคุณค่าของการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และให้โอกาสครูและบุคลากรในการพัฒนาด้านอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารควรมีความสามารถในการเข้าใจ ความรู้สึกของครูและบุคลากร ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีคุณภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของ ผู้เรียนต่อไป ภิญกร คำพรรณ และคณะ (2565, หน้า 504) จากการศึกษาการวิจัย พบว่า ความสามารถในการเข้าใจ ความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อช่วยให้ผู้อื่นรับรู้อารมณ์ยอมรับความคิด เข้าใจความรู้สึกของอีกฝ่ายตามความเป็นจริงโดยไม่ยึด ตามความคิดและความรู้สึกของตนเองและมีส่วนร่วมในความรู้สึกนั้น จึงแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้บริหาร มีความสามารถ ดังกล่าวอาจช่วยให้แยกความคิดเห็นและความรู้สึกทางอารมณ์ออกจากกันได้ เกิดการกระบวนกรที่เข้าถึงความรู้สึก ผู้อื่นและแสดงผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่และเกิดการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม

จากประเด็นที่กล่าวข้างต้นทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาและความสำคัญ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ตลอดจนเป็นนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากผู้บริหารมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นในทุกองค์ประกอบ ย่อมส่งผลให้ครูและบุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีสภาพจิตใจที่ดี รับรู้ถึงการเอาใจใส่ เกิดความเชื่อมั่น มีเจตคติที่ดีต่อผู้บริหาร และเกิดความรักต่อองค์กร อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองโลกที่มีศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกได้

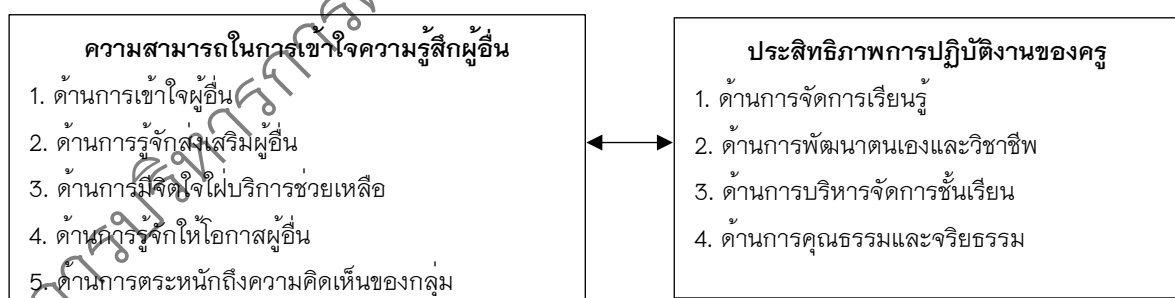
คำถามการวิจัย

1. ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นอย่างไร
2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นอย่างไร
3. ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวนครู ทั้งหมดจำนวน 5,570 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2567 ได้จากการการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen, Manion, & Morrison (2018, p. 206) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนครู จำนวน 357 คนและทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Sampling) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นขั้นของการสุ่ม และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามกลุ่มโรงเรียนตามสัดส่วนให้ได้ตามกำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดความหมายของแต่ละระดับตามเกณฑ์พิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) โดยครอบคลุมขอบเขตการวิจัยทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเข้าใจผู้อื่น 2) ด้านการรู้จักส่งเสริมผู้อื่น 3) ด้านการมีจิตใจให้บริการช่วยเหลือ 4) ด้านการรู้จักให้ออกาสผู้อื่น 5) ด้านการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดความหมายของแต่ละระดับตามเกณฑ์พิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) โดยครอบคลุมขอบเขตการวิจัย ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการคุณธรรมและจริยธรรม

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานกับทางบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังสถานศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ และลิงก์ (link) แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเดือนกันยายน พ.ศ. 2567 โดยมีผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามทั้งสิ้น 357 ฉบับ คิดเป็น 100%

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่
 - ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00
 - ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.954
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และร้อยละ (Percentage)
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30 – 40 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี
- ระดับความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ ด้านการรู้จักส่งเสริมผู้อื่น ด้านการรู้จักให้ออกาสผู้อื่น ด้านการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม และด้านการเข้าใจผู้อื่น ตามลำดับ
- ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครูโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ตามลำดับ
- ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพด้านประสิทธิภาพการทำงานในสถานศึกษา 5 – 10 ปี สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และด้านวุฒิการศึกษาการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารทุกด้าน โดยเฉพาะการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่ม รองลงมา คือ การรู้จักส่งเสริมผู้อื่น และด้านการมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้านเป็นคู่ พบว่า ด้านการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่มกับด้านการจัดการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการตระหนักถึงความคิดเห็นของกลุ่มกับด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการรู้จักส่งเสริมผู้อื่นกับด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สามารถนำอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร โดยภาพรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการรับรู้ คาดการณ์ ความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งมีการตอบสนองความต้องการเหล่านั้นตามความจำเป็น โดยมีจิตใจใฝ่บริการ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสามารถในการให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอย่างดี และช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลดีต่อคุณภาพและการปรับปรุงประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร พิจารณาลักษณะเฉพาะเป็นรายบุคคล ใช้เวลาศึกษาพฤติกรรม และมีปฏิสัมพันธ์ ในฐานะผู้นำขององค์กร และทั้งด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล บุญมี และ รัตนา กาญจนพันธ์ (2566, หน้า 110) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจของผู้บริหาร โดยในด้านการมีจิตใจใฝ่บริการช่วยเหลือ พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารให้ความร่วมมือเมื่อครูขอความช่วยเหลือ ผู้บริหารคุ้มครองผลประโยชน์ของใต้บังคับบัญชา

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคล เป็นคุณงามความดีที่ครูและบุคลากรทางการศึกษายึดมั่นไว้ในจิตใจและนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี ตามหลักธรรมของศาสนาของตน เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม รักษาชื่อเสียง ส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพครู ชื่อสัตย์สุจริต อดทนอดกลั้นพร้อมที่จะเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นทำงานให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีผลต่อการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสุดา ผาณิต (2567, หน้า 271 – 272) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูทุกคนประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ แต่งกายเรียบร้อยตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และระวังความประพฤติของตนเองทั้งในและนอกเวลาราชการ พร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ (2563, หน้า 90) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ คือด้านมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และด้านความรู้ความสามารถ อาจเพราะหลักของคุณธรรมจริยธรรม เป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติตนของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นความดี ซึ่งคนควร

มีประจำตนและหน้าที่ที่บุคคลควรประพฤติ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ สุขแก่มวลมนุษย์ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความยุติธรรมและความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้การทำงานรวมถึงการสื่อสารที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .581 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารทุกด้าน โดยเฉพาะการตระหนักถึง ความคิดเห็นของกลุ่ม การรู้จักส่งเสริมผู้อื่น และด้านการมีจิตใจใฝ่บริการ แม้ว่าความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารดังกล่าวไม่ได้เป็นผลที่เด่นชัดในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่ามีปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครู ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารที่สามารถเข้าใจ และสนับสนุนครูได้ดี จะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นำไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับบทความวิจัยของ ภัทรพงศ์ ทรัพย์เจริญและศิริพงษ์ เคาภายน (2567, หน้า 1227) พบว่า ภาวะผู้นำร่วม รู้สึกของผู้บริหาร ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก พบว่า ภาวะผู้นำร่วมรู้สึกเป็นพฤติกรรมที่แสดง ให้เห็นถึงการเป็นผู้นำที่คอยสนับสนุนทางด้านอารมณ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยการสร้างพื้นที่ ปลอดภัย จะส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น และสอดคล้องกับบทความวิจัยของจุฬพล บุญมี และรัตนากาญจนพันธ์ (2566, หน้า 110) ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจ ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสามารถเข้าถึงอารมณ์ และความรู้สึก ของผู้อื่น ตลอดจนทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ในการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถที่สูงขึ้นตามความถนัดและความต้องการของแต่ละบุคคล อีกทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการ สถานศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้องค์กรมีความก้าวหน้าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยคำนึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ จึงทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร พบว่า ด้านการเข้าใจผู้อื่นของ ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นใน ด้าน การเข้าใจผู้อื่น การรับรู้และการเข้าใจถึงความรู้สึก มุมมอง ความวิตกกังวล และความต้องการของครูและบุคลากร ทางการศึกษา ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นที่แสดงออก และการให้ความสนใจกับภาษากาย ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเอง สนับสนุนให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและตรงตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล และเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหาร สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อไปได้

1.3 ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์

อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีศักยภาพในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย และพร้อมปรับตัวที่จะเข้าใจความรู้สึกของคนในองค์กรและนำไปสู่การคาดหวังผลลัพธ์และความสำเร็จของการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ผลการศึกษาความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหาร พบว่า ด้านการเข้าใจผู้อื่นของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยอันดับต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีการวิจัย เรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้และเข้าใจบุคคลอื่นในองค์กรทางการศึกษา

2.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

2.3 ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยอื่นที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เช่น ปัจจัยสมรรถนะครูหรือปัจจัยการบริหาร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ศรีสุตา, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และภิญโญ ทองเหลา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษาตามคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(38), 93 – 103.
- กัญกร คำพรรณ, เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพและพุทธชาติ แผนสมบุญ. (2565). ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การรับฟังอย่างลึกซึ้งกับความมั่นคงในชีวิตสมรสตามหลักพุทธจิตวิทยา. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(2) 493 – 521.
- จุมพล บุญมีและรัตน กาญจนพันธ์. (2566). ภาวะผู้นำแบบเห็นอกเห็นใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเข้เขต. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 20(38), 110 – 120.
- ศิริวัฒน์ วงศ์ศรีวัฒนกุลและกัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์. (2567). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 25(1), 66 – 75.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรทิพย์ ทับทิมทอง. (2561). การวิเคราะห์ผลของการใช้เวลาในการปฏิบัติการงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED*, 12(2), 353 – 369.

พรสุดา ฝากาผิด. (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, 9(1), 267 – 278.

ภัทรพงศ์ ทรัพย์เจริญและศิริพงษ์ เคาภายน. (2567). ภาวะผู้นำร่วมรู้สึกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. *วารสารมจร.อุบลปริทรรศน์*, 9(1), 1227 – 1240.

มณีนรัตน์ พรหมพุ่มพุกษ์และจิตติมา วรณศิริ. (2562). การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 172 – 182.

สนั่น ทองปานและโกมล ปราชญ์กัตัญญ. (2563). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 25(3), 307 – 317.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. จาก

https://www.ubu.ac.th/web/files_up/00046f2020021809481138.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567.

Eisenberg, N. (2000). Emotion, regulation, and moral development. *Annual review of psychology*, 51(1), 665 – 697.